

De oude Stadstaat Kourion.

Kourion (Oud-Grieks: Κούριον), ook **Curias** (Plinius, V 13.) of Latijn: **Curium**, was een stad op het eiland Cyprus vanaf de oudheid tot de Middeleeuwen.

Kourion lag ten westen van de rivier de Lycus (16 mijlpalen van Amathus, Tab. Peut.), en werd vermeld door vele antieke auteurs waaronder Claudius Ptolemeus (V 14 § 2.), Stephanus van Byzantium, Hierocles en Plinius de Oudere.

De vroegste geattesteerde nederzetting in Kourion dateerde uit de 14^e of 13^e eeuw vóór Chr. en was gesticht door Achaeërs. Men vindt reeds in de 11^e eeuw vóór Chr. gouden voorwerpen in de necropool van Kourion, wat zou kunnen wijzen op handelsrelaties.

De eerste – min of meer zekere – vermelding van Kourion in de historische bronnen was op het prisma van Esarhaddon uit 673/672 v.Chr. Het was de hoofdstad van een ministaatje, genoemd het Koninkrijk van Kourion, dat weer werd gesticht door de Argiven. Koning Stesenor verried zijn bondgenoten gedurende de Ionische opstand [513 vóór Chr. tegen de Perzen] (Herod., V 113.).

De volgende koning van Kourion waarover we iets vernemen, was waarschijnlijk de laatste: Pasikrates, die met de rest van de Cypriotische vloot uitvoer om Alexander de Grote uit Macedonië te helpen bij zijn belegering van Tyrus in 332 vóór Chr.

Tijdens de hellenistische en Romeinse periode kwam Kourion tot volle bloei. Het werd zelfs een bisschopszetel in de christelijke tijd. Toen het in 332 en 342 na Chr. door een aardbeving werd getroffen, werd het korte tijd nadien herbouwd. Van de bisschoppen moeten Philoneides, een martelaar onder keizer Diocletianus, en Zeno, die voor de autocephalie van de Cypriotische kerk pleitte op het Concilie van Efese, worden vermeld. In de buurt van de stad was een kaap (Φρούριον, Ptol., V 14 § 2.), vanwaar men heiligschenners die het hadden gewaagd het altaar van Apollo Hylates aan te raken, in zee wierp. (Strabo, XIV 6.1.3.).

De stad onderging verschillende fases gedurende de Hellenistische, Romeinse en Christelijke periode. Om deze reden heeft de stad een grote agora en kan men er nog een vroegchristelijke basiliek binnen de stadsmuren vinden. Verder heeft men er grote openbare baden, die met koude, warme en hete spa's waren uitgerust, alsook een nymphaeum met een groot achthoekig zwembad in de stad teruggevonden. In het grote amfitheater, dat aan 2000 toeschouwers plaats bood, werden voornamelijk gladiatorenspelen gehouden. Daarom is er in de stad een *palaestra* of een trainingsplaats voor gladiators. De hele stad heeft mooie vloermozaïeken en ze zijn voornamelijk in het huis van Achileas en het privébadhuis van de stichter van de stad gevonden.

Drie kilometer van de stad vandaan was een heiligdom van Apollo Hylates met overweldigende Cypro-Korinthische zuilen. Op dezelfde locatie werd ook een heiligdom voor een bosgod, daterend uit 6.000 vóór Chr., gevonden. Tussen Kourion en het heiligdom van Apollo in ligt een ongeveer 400 meter lang stadion, dat plaats bood aan wel 7.000 toeschouwers en werd gebruikt voor verscheidene sportwedstrijden.

Gelegen op een heuvel iets mee van het Kourion amfitheater, is de villa verondersteld te zijn gebouwd in het begin van de tweede eeuw na Christus, gerenoveerd en uitgebreid op een bepaald punt in de vierde eeuw en volledig verwoest door de catastrofale aardbeving van 365 na Christus.

Deze prachtige stad wordt gedacht in de 7e eeuw geheel te zijn verwoest door een reeks van vijf sterke aardbevingen, die de stad over een periode van 80 jaar beroerden. Dit bracht onvermijdelijk het einde van de stad met zich mee.

De ruïnes van Kourion, nabij het huidige Episkopi, bevinden zich op een van de vruchtbaarste plaatsen van het eiland, met uitgestrekte ruïnes, waaronder goedbewaarde mozaïeken te voorschijn zijn gekomen. Eveneens interessant zijn de publieke baden, het nymphaeum, de necropool, het Fonteinhuis, het Huis van de Gladiator en het Huis van Achilles. De spectaculairste site van Kourion is het Grieks-Romeinse amfitheater en *forum* (zie afbeelding), dat volledig is hersteld geworden (met de Middellandse Zee als achtergrond) en vandaag wordt gebruikt voor openluchtconcerten of -toneel.

Verscheidene artefacten werden in de late 19e eeuw door de beruchte schattenjager Luigi Palma di Cesnola, die als consul van de Verenigde Staten op Cyprus verbleef, weggehaald uit Kourion. Deze werden naar de V.S. vervoerd, waar ze het leeuwendeel van de eerste tentoonstelling van het New Yorkse Metropolitan Museum of Art zouden uitmaken. Enkele ervan worden nog steeds tentoongesteld. Duizenden andere stukken werden echter verkocht aan de Stanford-Universiteit en verwoest door een aardbeving die Californië teisterde in 1906. Een derde deel van deze collectie belandde in het Semitische Museum van de Harvard-universiteit.

De berg van Kourion, waarop het oude stads-koninkrijk zich ontwikkelde, neemt een dominante positie in op de kust, 4 km ten zuidwesten van het dorp Episkopi in het Lemesos District. Het vroegste bewijs van vestiging in het bredere terrein van Kourion, dateert uit de Neolithische periode (4500-3900 vóór Christus), terwijl de oudste overblijfselen in het gebied van de oude stad zelf zijn verbonden met nederzettingen en graven van het Midden- en de Late Bronstijd. Volgens de overlevering, die we kennen en al eerder aangaven in deze beschrijving, werd Kourion gesticht door de Argiven in de 13e eeuw vóór Christus. Dit was tijdens de eerste golf van Mycenen, die uitweken naar Cyprus en anderen, zoals de Achaërs in de 12e eeuw vóór Chr., als een gevolg van de Dorische invasie vanuit Griekenland.

Systematische opgravingen werden uitgevoerd in 1933 door het Pennsylvania University Museum, en de vervolgde opgraving, met een onderbreking tijdens de oorlogsjaren, tot 1954. De opgravingen van het Huis van Achilles met de prachtige mozaïeken, het Theater, de baden en het complex van Eustolios, het stadion en het heiligdom van Apollon Hylates, kwam nog meer aan het licht tijdens de opgraving in de periode tussen 1980 en 1983 van deze plekken, uitgevoerd door de Amerikaanse missie van de Walters Art Gallery en de Universiteiten van Missouri en Maryland. In de periode tussen 1974 en 1979 werden door de Amerikaanse missie van de Dumbarton Oaks Centrum voor Byzantijnse Studies opgravingen gedaan in de vroegchristelijke basiliek van Kourion. Vanaf dat zelfde moment tot op de dag van vandaag verricht het Departement van Oudheden van Cyprus opgegraven in de Agora, het Huis van Gladiators, de Kleine Basiliek naast het stadion en de nieuw ontdekte Coastal Basiliek. De afdeling is ook verantwoordelijk voor de creatie van het Archeologische Park van Kourion.

De baden en het complex van Eustolios: Het complex van Eustolios is gevestigd in een imposante positie in het zuidoosten van de oude stad Kourion. Het gebouw was de residentie van een rijke inwoner van de stad en dateert uit het einde van de 4e eeuw - begin van de 5de eeuw na Christus. De voormalige villa bestaat uit vele kamers rond twee binnenplaatsen en heeft een badhuis-afdeling. De mozaïek-vloeren, die op verscheidene plaatsen in het voormalige gebouw gevonden werden, zijn van bijzonder belang. Via de inscripties weten we de naam van de eigenaar, een zekere Eustolios. Van Eustolios is ook

uit een mozaïek bekend geworden dat hij een Christen was. Één van de mozaïeken maakt melding van de Christelijke inzegening van het huis.

Andere bezienswaardigheden van de stadstaat Kourion.

De Agora: De Romeinse Agora in zijn huidige toestand is een structuur uit het begin van de 3e eeuw na Christus met toevoegingen daterende uit de vroeg-christelijke periode. De Agora werd gebouwd op de resten van een eerdere openbaar gebouw, dat in gebruik was vanaf het einde van de 4de eeuw vóór Chr. tot aan het einde van de Hellenistische periode. De Agora wordt omringd aan beide zijden door portieken met marmeren zuilen. Een indrukwekkende openbaar bad en een Nymphaeum, die de stad voorzagen van water, werden teruggevonden aan de noordwest kant van de Agora.

Het Huis van Achilles: slechts een deel van het gebouw, dat is gelegen aan de noordwestelijke rand van de stad Kourion, in de buurt van de oude weg Lemesos-Paphos, is bewaard gebleven. Het is een Romeinse villa uit de eerste helft van de 4e eeuw na Christus met een centrale peristyle rechtbank. Meerdere kamers zijn ingericht met mozaïekvloeren. De meest interessante mozaïekafbeelding is die van Achilles en Odysseus aan het hof van koning Lycomedes op Skyros.

De opgravingen tonen verder aan dat dit gebouw een maatschappelijk centrum was.

Het Huis van de Gladiatoren: Het Romeinse huis, dat dateert uit de tweede helft van de 3e eeuw na Christus, ligt op een paar meter naar het oosten van het Huis van Achilles. Het heeft een centrale binnenplaats met gangen aan alle vier zijden en kamers die uitkomen op deze gangen. Onder de mozaïeken, die in de oostelijke en zuidelijke vleugels van de binnenplaats zijn teruggevonden, tonen afbeeldingen van een Gladiatorengevecht, uiterst zeldzaam op het eiland Cyprus.

Het Theater: is oorspronkelijk gebouwd in de 2e eeuw vóór Christus, maar wat is bewaard gebleven dateert uit de Romeinse periode met datering de 2e en 3e eeuw na Christus. Het gebogen auditorium met de zitplaatsen voor de toeschouwers biedt plaats aan ongeveer 3500 mensen. Van het podium zijn alleen de fundamente behouden, samen met de oorspronkelijke toegang de hoogte van het auditorium. Vandaag de dag het theater wordt gebruikt voor culturele evenementen.

De vroeg-christelijke basiliek: ten zuiden van de Agora zijn de overblijfselen van het grote complex gebouwen, die toebehoren tot de driebeukige basiliek, de kathedraal van Kourion. Oorspronkelijk werd deze basiliek gebouwd in het begin van de 5de eeuw na Christus, onderging later bouwkundige wijzigingen en kreeg nieuwe mozaïek in de 6e eeuw na Chr. Aan westelijke zijde is de basiliek verbonden met een narthex en een opeenvolging van gebouwen, waaronder het *diakonikon*, voor de dienstverlening aan de gelovigen, en vervolgens nog het huis van de bisschop van Kourion. Aan de noordelijke zijde werd de basiliek uitgebreid met het atrium (voorhal) en de doopkapel, die de vorm van een kleine drieschepige basiliek met een narthex had. Na de verwoesting van de basiliek in de 7de eeuw, werden vele stukjes, die behoorden tot de muurschildering en een marmeren beeld overgebracht en opgenomen in de nieuw opgerichte kerk van het naburige dorp Episkopi.

Het Heiligdom van Apollo Hylates.

Het heiligdom ligt ongeveer 2,5 kilometer ten westen van de oude stad van Kourion langs de weg, die leidt naar Pafos. Het was een van de belangrijkste religieuze centra van het oude Cyprus, waar Apollo werd vereerd als de god van de bossen. Het lijkt erop dat de verering van Apollo Hylates op deze plek begon al in de 8^{ste} eeuw voor Christus en voortduurde tot de 4de eeuw na Christus. De plaats heeft vele uitbreidingen en wijzigingen

ondergaan gedurende de verschillende periodes van het bestaan. Het merendeel van de gebouwen zijn overblijfselen uit de 1e eeuw na Christus, toen er kennelijk restauraties werden uitgevoerd. Een muur omringde het complex, waarin een tweetal poorten toegang gaven tot het complex, n.l. de Kourion Poort en de Poort naar Pafos. Oorspronkelijk stond op het terrein: een tempel, een cirkelvormig monument, die waarschijnlijk bestemd was voor processies of het dansen rond een groepje heilige bomen, en een geformaliseerd archaïsche Altaar en Precinct (= een ruimte omsloten door de muren of andere grenzen van een bepaalde plaats of gebouw). In de Romeinse tijd werd de plaats vervolgens nog uitgebreid met de toevoeging van de zuidelijke en noordelijke gebouwen, die gebruikt werden voor het ontsteken van kaarsen en het verblijf voor de bezoekers. Een klein gebouw ten zuiden van de Precinct kan bedoeld geweest zijn als onderkomen voor een priester. Langs de oostkant van de muren zijn de Palaestra, waar ooit atleten oefenden en hun spelletjes speelden, en hun baden konden nemen.

Het Stadion: De ruïnes van het oude stadion zijn te vinden ten oosten van het heiligdom van Apollo. Het stadion heeft een U-vormige plattegrond en heeft zeven rijen van zitplaatsen, waar circa 6000 toeschouwers konden plaatsnemen. Het werd gebouwd in de 2e eeuw na Christus gebouwd en het stadion werd gebruikt tot het einde van de 5de eeuw na Chr.

De Kleine Basiliek: De drie beukige kleine basiliek van Kourion dateert uit de 5e eeuw na Christus, en is naast het stadion gelegen. De basiliek bestond uit een narthex en een atrium met vier portieken naar het westen. Grenzend aan de basiliek naar het noorden was een gang en een kapel.